

Kuzu ve Oğlakların Beslenmesi

1

Kuzu ve Oğlakların Beslenmesi

Kuzu ve oğlaklar normal olarak doğum izleyen ilk yarım saat içerisinde ayaklanıp anasını emmeye başlar. Bu hayvanların da buzağılarda olduğu gibi doğumu izleyen ilk yarım ile 2 saat içerisinde kolostrum içmeleri şarttır. Kuzu ve oğlaklar ilk öğünde yaklaşık 100-200 ml kolostrum emerler. Yavruların kolostrum alması kısıtlanmamalı, emebil-diği kadar emmesine izin verilmelidir. Anaların sütü yetersiz ise, o gün doğum yapmış koyun veya keçilerden günde birkaç defa kolostrum sağılıp biberonla yavrulara içiril-melidir. Şayet kuzu ve oğlaklar elden emzirileceklerse temizlik ve hijyen koşullarına özen gösterilmelidir. İneklerde olduğu gibi koyun ve keçilerde de kolostrum doğumu izleyen birkaç gün boyunca salgılanır ve sonra normal süte döner. Salgılandığı süre boyunca yavruların kolostrumu mutlaka almaları gerekir. Daha sonra ana sütü ile beslenmelerine devam edilir. Diğer yandan yeni doğan kuzu ve oğlaklarda ısı regülasyon mekaniz-ması yeterince gelişmediği için bu hayvanlar soğuk, rüzgar ve nemden çok etkilenir. Uşüyen ve aç kalan hayvanlar birkaç saat içeri-sinde hipoglisemik komaya girerek ölebilir.

Kuzu ve Oğlakların Beslenmesi

3

Kuzu ve Oğlakların Beslenmesi

4

Yetiştiricilikte, kuzu ve oğlaklar doğumdan sonraki ilk 1-2 gün boyunca annelerinin yanında kalırlar. Daha sonra diğer kuzu ve oğlakların arasına konulurlar. İlk 1-2 aylık süre içerisinde yavruların annelerini doyasıya emmesi sağlanmalıdır. Bu dönemde koyunlar ve süt verimi düşük keçiler sağlanmamalıdır. İklim ve mera koşulları uygun ise anneleri ile beraber meraya çıkabilirler. Meraya çıkmamaları durumunda sabah ve akşam olmak üzere günde en az iki defa annelerini emmeleri sağlanmalıdır. Kuzu ve oğlakların yaşa bağlı olarak süt tüketimi ile günlük öğün sayıları **Çizelge'**de verilmiştir.

Kuzu ve oğlakların süt ile beslenme programları		
Yaş	Süt Miktarı, gr	Günlük Öğün Sayısı
1-3 gün	110-120	4-5
4-14 gün	250-350	3-4
2. hafta - 3. ay	400-450	2-3
3-4 ay	400-500	2

Kuzu ve Oğlakların Beslenmesi

5

Kuzu ve Oğlakların Beslenmesi

6

Koyun ve keçilerdeki laktasyon süresinin kısalığı göz önüne alındığında, mümkün olduğunca erken süttten kesmeye yönelik olarak uygulanan yetiştirme yöntemleri yavruların erken damızlıkta kullanılmalarına da olanak tanmalıdır. Bu nedenle yavrular henüz midelerinin gelişmediği preruminant dönemde süte ek olarak kaliteli kaba ve yoğun yemlerle beslenmelidir. Bu dönemde verilecek yoğun yemlerin enerji ve protein içerikleri ile birlikte sindirilme dereceleri yüksek olmalıdır.

Kuzu ve Oğlakların Beslenmesi

7

Koyun ve keçi sütünün ekonomik olarak değer taşıdığı yörelerde kuzu ve oğlaklar doğumu izleyen 4. günden sonra süt ikame yemi ile beslenebilir. Hayvanlara verilecek süt ikame yemleri en az %20 ham protein, %20 ham yağ ve 3400 Kcal/kg ME içermelidir. Buzağılar için hazırlanan süt ikame yemleri rahatlıkla kuzu ve oğlaklar için de kullanılabilir.

Diğer yandan yine özellikle koyun sütünün değerli olduğu yörelerde kuzular erken süttten kesilebilir. Özellikle Akdeniz ülkele-rinde çok yaygın olan bu sistemde, erkek kuzular 45-60 günlük yaşa geldiklerinde süttten kesilmekte ve hiç kaba yem kullanılmadan tamamen kırılmamış ve öğütölmemiş yoğun yemlerden oluşan bir rasyon ile besiyie alınmaktadırlar. Söz konusu yöntem ölkemizde de özellikle Marmara Bölgesi'nin çeşitli yörelerinde halen başarıyla uygulan-maktadır.

Kuzu ve Oğlakların Beslenmesi

8

Kuzu ve oğlaklar, 80-90 gün süreyle analarını emdikten sonra da süttten kesilebilir. Süttten kesim dönemi kuzu ve oğlaklar için oldukça zor bir dönemdir. Bu dönemde yavruların analarından ayrılmaları ve ana süttü alamamaları hayvanlarda bir stres yaratır. Bu dönemde büyüme duraksar ve hatta yavrular ağırlık kaybetmeye başlar. Kuzu ve oğlaklara süttten kesimden sonra büyüttme yemleri veya aynı yapıdaki yoğun yem karmalarından günde 200-400 g verilmelidir. Ayrıca bu dönemde hayvanlara iyi kaliteli kuru ot verilmeli ya da hayvanlar olanaklar ölçüsünde nitelikli meralardan yararlandırılmalıdır. Kuzu ve oğlaklara doğumu izleyen 9. haftaya kadar kuzu ve oğlak başlangıç yemi, 9. haftadan sonra ise kuzu ve oğlak büyüttme yemi verilmelidir. Kuzu ve oğlaklara haftalar itibariyle verilecek kaba ve yoğun yem miktarları **Çizelge'**de bildirilmiştir.

Kuzu ve Oğlakların Beslenmesi

9

Kuzu ve oğlaklara verilecek kuru ve kaba yem miktarları		
Yaş Hafta	Kaliteli Kuru Ot, gr	Yoğun Yem, gr
4.	75	100
5.	100	125
6.	150	150
7.	200	200
8.	250	250
9.	300	300
10.	350	350
11.	400	400
12.	450	450
13.	500	500

Kuzu ve Oğlakların Beslenmesi

Kuzu ve oğlaklara verilecek yoğun yem karmasının en az % 18-20 ham protein ve 2800 Kcal/kg ME içermesi, ham sellüloz düzeyinin düşük olmasına dikkat edilmelidir. Kuzu ve oğlak yemlerinde yer alan proteinlerin doğal kaynaklı olması çok önemlidir. Yavruların rumen faaliyetleri tümüyle gelişmediğinden üre gibi protein yapısında olmayan nitrojenli bileşikler sindirilemez ve zehirlenmeler ortaya çıkabilir. Kuzu ve oğlakların kemik gelişimi için gerekli olan kalsiyum, yoğun yem karmalarına kireç taşı, mermer tozu veya dikalsiyum fosfat şeklinde, %1- 1.5 düzeyinde katılabilir. Yoğun yem karmalarındaki kalsiyum/fosfor dengesinin 2/1 düzeyinin dışına çıkması özellikle kuzularda idrar yolu taşlarına ve buna bağlı ölümlere yol açabilir. Bununla birlikte hayvanların önünde sürekli temiz ve taze içme suyu bulunmalı ve her bir kuzu veya oğlak için 8-10 cm yemlik uzunluğu hesaplanmalıdır.

Kuzu ve Oğlakların Beslenmesi

Kuzu ve oğlak büyütme yemleri en az %16 ham protein ve 2700 Kcal/kg ME enerji içermelidir. Kuzu ve oğlaklar 25-30 kg canlı ağırlığa geldiklerinde yemin ham protein düzeyi %14'e, enerji düzeyi ise 2500-2600 Kcal/kg ME'ye düşürülebilir. Kuzu ve oğlaklar 4-6 aylık yaştan sonra sağ-mal koyun ve keçilerin yemleri ile beslenebilir. Bu yaşlarda iyi kalite kuru ot ve günlük olarak 250-300 g yoğun yem verilmesi normal bir gelişme için yeterlidir. Şayet kaba yemin kalitesi düşükse verilecek yoğun yem miktarı 500-700 g'a çıkarılmalıdır.

Erkek kuzu ve oğlaklar 5-6. ayda, dişiler ise 7-8. ayda ergenliğe ulaşır. Ancak erkek ve dişiler 4 aylık yaştan itibaren birbirlerinden ayrılmalıdır. Aksi halde çiftleşirler ve dişiler gebe kalabilir. Genç yaşta gebe kalan dişiler gelişmelerini tamamlayamazlar. Bunların doğurdukları yavrular da küçük ve cılız olur.

Kuzu ve Oğlakların Beslenmesi

Sonuç

Yeni doğan her hayvan işletme için ekonomik bir kazançtır. Ruminant yavrularının gelişimi ve sağlığı üzerinde yetiştirme ve besleme yöntemlerinin çok büyük etkisi var-dır. Özellikle yeni doğan yavruların çevreye karşı oldukça hassas olmaları nedeniyle bu dönemde yapılacak besleme hataları hayvanların gelişimini, verimlerini ve gelecekteki sağlıklarını olumsuz yönde etkileyecektir. Yeni doğan yavruların temel beslenme prensibi; hayvanların hem sağlıklarını korumak, hem büyümelerini teşvik etmek hem de gelecekteki verimlerini garanti altına almak olmalıdır. Bu amaçla yavruların sindirim sistemi, besin maddeleri gereksinimi ve bunların hangi yemlerle karşılanması gerektiği çok iyi bilinmelidir. Aksi halde beklenen gelişmeler sağlanamaz ve bu da gerek yetiştiriciler gerekse işletmeler için ekonomik kayıp anlamına gelir.